

*Dějiny Židů – Judaismus 1
(KBS/ZJ1)
Kateřina Šašková, ZS 2016*

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* **Gnaeus Pompeius** – 63 př. n. l.
reorganizace židovského státu

⇒ omezen na **Judsko, Samařsko, Galileu** a část **Zajordání**

⇒ rozdělen na *pět okrsků*

⇒ *představitelem* – jeruzalémský velekněz

⇒ *protektorát* – podřízen *syrskému legátu*

* **Hyrkán** – *velekněz, ethnarcha*

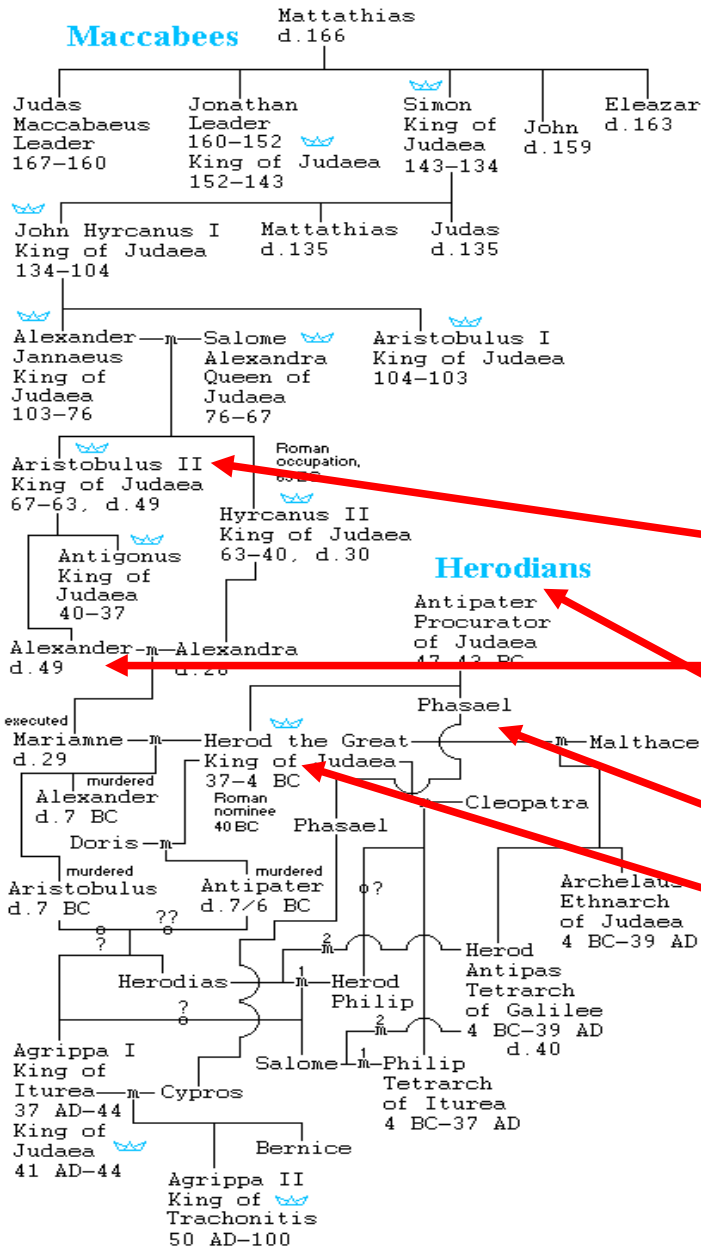
* **Antipatros** – idumejského původu

⇒ *hlavním politickým činitelem*

Hasmonaeans

Maccabees

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* **Marcus Licinius Crassus** (Dives)

⇒ 54 př. n. l. – vyslán do **Orientu**

⇒ vyloupil jeruzalémský chrám

⇒ 53 př. n. l. – zabit v bitvě s **Parthy**

občanská válka v Římě

⇒ zavražděn **Aristobúlos II.** a jeho syn

Alexandr

* **Antipatros** – pomohl **Caesarovi**

⇒ 47 př. n. l. titul *epithropos* (dohlížitel)

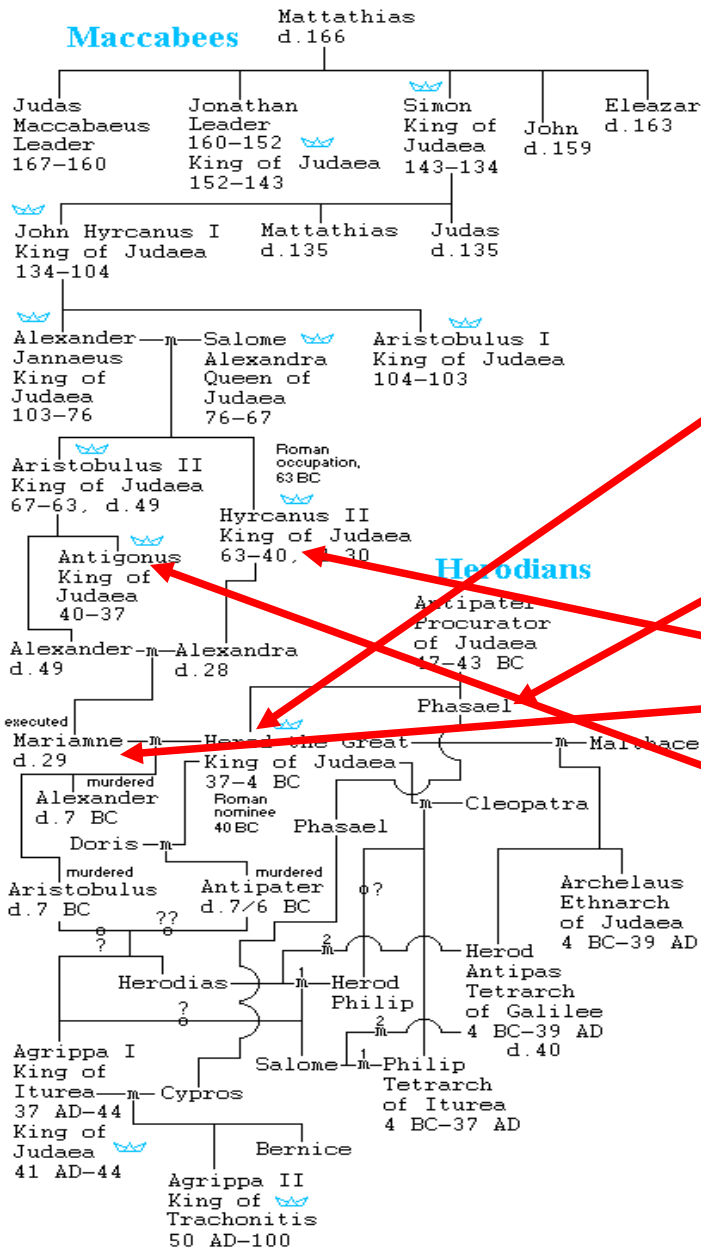
⇒ syn **Fasaél** – správce **Jeruzaléma**

⇒ syn **Héródés** – správce **Galileje**
- tažení proti **Jeruzalému**

⇒ **Caesarem** vrácena **Jaffa**, povolena
chrámová daň, ochrana

Hasmonaeans

Maccabees

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* Gaius Cassius Longinus

⇒ 44 př. n. l. – prokonsulem **Sýrii**

⇒ **Héródés** – správa části **Sýrie**

* Marcus Antonius

⇒ Fasaél – správce **Jeruzaléma**, **ethnarcha**

⇒ **Héródés** – správce **Galileje**, **ethnarcha**

- oženil se s **Mariamé** (Mariamne)

⇒ 41 př. n. l. – **Hyrkán** potvrzen jako **ethnarcha** a **velekněz**

* 40–37 př. n. l. – nadvláda **Parthů** (**Pakor**)

⇒ králem i veleknězem **Antigonos** (Mattatjáh; syn Aristobúla II.)

⇒ **Héródés** – **Masada**, útěk do **Říma**

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* Héródés I. Veliký (také Ukrutný; 40 (37)–4 př. n. l.)

⇒ 40 př. n. l. – senát jej jmenoval *králem*

⇒ 37 př. n. l. – dobyl **Jeruzalém** (**Antigonos** popraven)

⇒ **Níkoláos z Damašku** – *Dějiny* (zdroj **Josepha Flavia**)

⇒ *farizejští představitelé* na jeho straně

⇒ dobré vztahy s **Markem Antoniem** i s **Octavianem**

- 30 př. n. l. – po bitvě u **Actia Octavianem** obnovena jeho *královská* hodnost

- 29 př. n. l. – jmenován *legátem* provincie **Sýrie**

⇒ *žoldnéři*, schopná *administrativa* – v zemi *pořádek*, *výnosy z daní*

⇒ *nákladné stavby*

- obnovil **Samaří** – název **Sebasté**

- **Kaisareia**

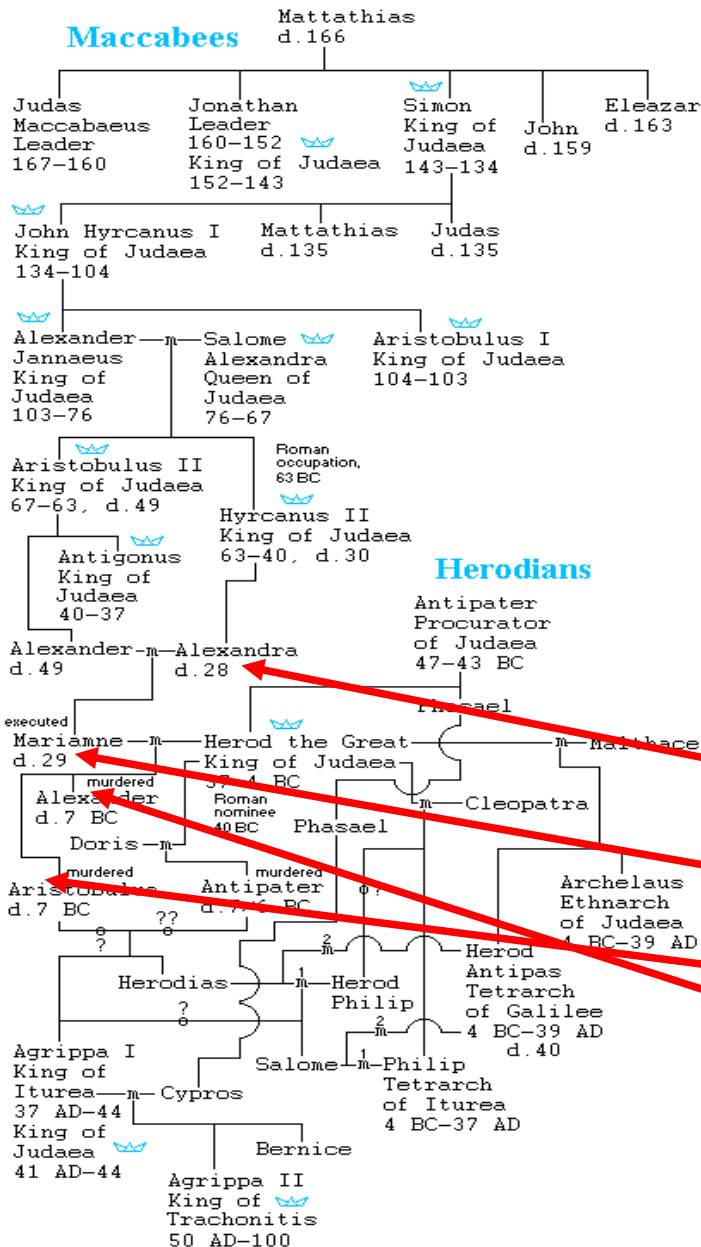
- upravena *památná židovská místa*

- rozsáhlá úprava *chrámu* v **Jeruzalémě**

Hasmonaeans

Maccabees

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* Héródés I. Veliký (také Ukrutný; 40 (37)–4 př. n. l.)

⇒ chránil zájmy Židů

⇒ pomáhal svým *poddaným* v době nouze

⇒ svoji vládu udržoval *násilnostmi*

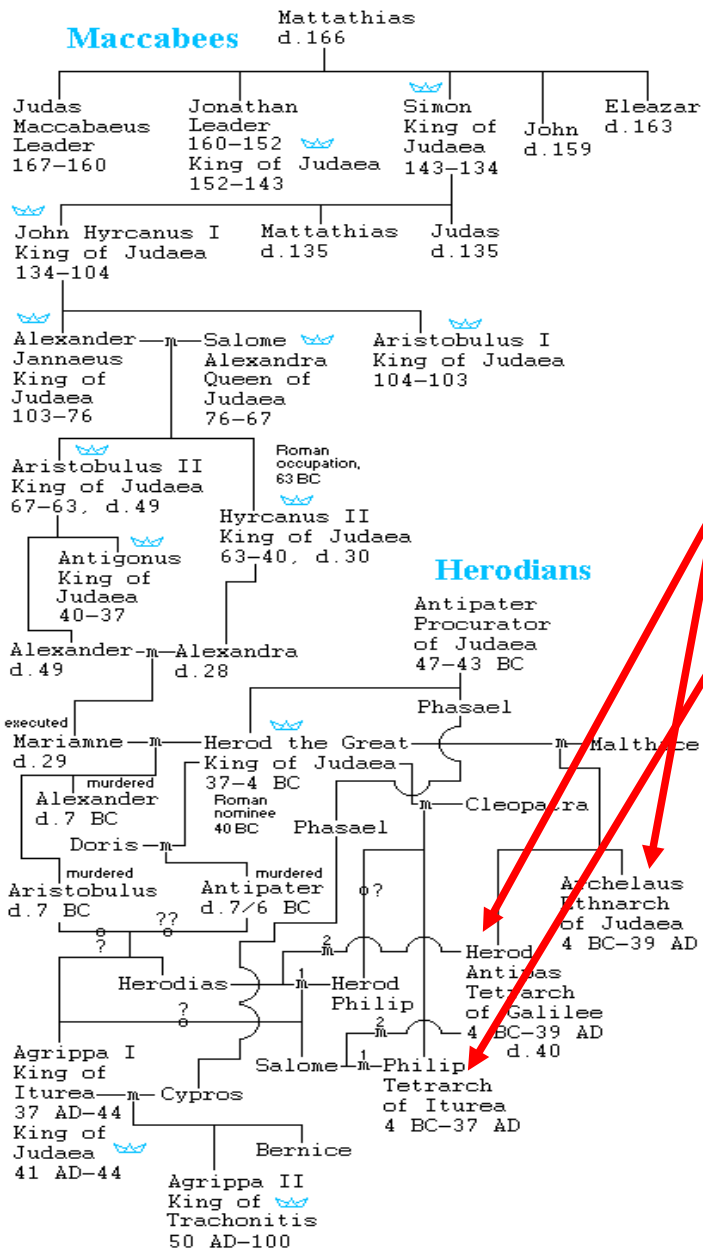
⇒ *velekněze* dosazoval podle své vůle

⇒ *síť donašečů* – projevy nespokojenosti *trestány smrtí*

⇒ zavražděna **Mariamé**, její matka, synové **Alexandros** a **Aristobúlos** i další

Hasmonaeans

Maccabees

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* Archeláos

⇒ Judsko, Samařsko a Idumea

⇒ neměl titul krále

* Héródés Antipás

⇒ Zajordání a Galilea

* Filipos

⇒ území na severu Zajordání

⇒ 4 př. n. l. – *vzpoura* v Jeruzalémě
- krvavě potlačena

⇒ 3 př. n. l. – další *nepokoje*
- syrský legát Varus

⇒ vzpoura v Galileji a v Zajordání

⇒ římské sčítání lidu – pro výpočet daní

⇒ 6 n. l. – Archeláos do vyhnanství

PALESTINE IN THE TIME OF JESUS

- City
- City (uncertain location)
- ◉ Decapolis city
- ◊ Decapolis city (uncertain location)
- ★ Administrative capital
- ▲ Mountain peak
- Major roads
- Other roads
- First procuratorship
- Territory of Antipas
- Territory of Philip
- Syrian territory

Coponius was named the first prefect and established the administrative capital at Caesarea Maritima

The map shows the following regions and cities:

- PHOENICIA (TYRE):** Sidon, Tyre, Ptolemais (Acco).
- GALILEE:** Capernaum, Bethsaida, Tiberias, Nazareth, Sepphoris, Gaba, Xaloth (Chesulloth), Legio (Megiddo), Dora, Mt. Carmel.
- SAMARIA:** Scythopolis (Beth-shan), Pella, Amathus, Aenon, Salim, Ginea (Jenin), Mt. Ebal, Neapolis (Shechem), Coreae, Ephraim (Ophrah), Archelais, Jericho, Cypros, Bethany, Hyrcania, En-gedi, Masada, Malatha, Beersheba, Idumea, Gaza, Raphia, Azotus (Ashdod), Jamnia, Lydda, Emmaus (Nicolopolis), Jerusalem, Hebron, Betogabris (Beth-guvrin), Ascalon (Ashkelon), Joppa, Apollonia, Caesarea Maritima (Strato's Tower).
- JUDEA:** Jerusalem, Bethany, Hyrcania, En-gedi, Masada, Malatha, Beersheba, Idumea, Gaza, Raphia, Azotus (Ashdod), Jamnia, Lydda, Emmaus (Nicolopolis), Jerusalem, Hebron, Betogabris (Beth-guvrin), Ascalon (Ashkelon), Joppa, Apollonia, Caesarea Maritima (Strato's Tower).
- PEREA:** Alexandrium, Mesad Hasidim (Oumran), Mt. Nebo, Callirhoe (Zereth-shah), King's Highway.
- SYRIAN TERRITORY:** Mt. Hermon, Caesarea (Panias), Huleh, Tannur, Gadar.

Major roads are shown in red, and other roads in black. The Mediterranean Sea is to the west, and the Dead Sea is to the east. The Jordan River and Yarmouk River are also shown.

-
- PALESTINE IN THE TIME OF JESUS**
- City
  - City (uncertain location)
  - ◉ Decapolis city
  - ◊ Decapolis city (uncertain location)
  - ★ Administrative capital
  - ▲ Mountain peak
  - Major roads
  - Other roads
  - First procuratorship
  - Territory of Antipas
  - Territory of Philip
  - Syrian territory
- Coponius was named the first prefect and established the administrative capital at Caesarea Maritima*
- The map shows the following regions and cities:
- PHOENICIA (TYRE):** Sidon, Tyre, Ptolemais (Acco).
  - GALILEE:** Capernaum, Bethsaida, Tiberias, Nazareth, Sepphoris, Gaba, Xaloth (Chesulloth), Legio (Megiddo), Dora, Mt. Carmel.
  - SAMARIA:** Scythopolis (Beth-shan), Pella, Amathus, Aenon, Salim, Ginea (Jenin), Mt. Ebal, Neapolis (Shechem), Coreae, Ephraim (Ophrah), Archelais, Jericho, Cypros, Bethany, Hyrcania, En-gedi, Masada, Malatha, Beersheba, Idumea, Gaza, Raphia, Azotus (Ashdod), Jamnia, Lydda, Emmaus (Nicolopolis), Jerusalem, Hebron, Betogabris (Beth-guvrin), Ascalon (Ashkelon), Joppa, Apollonia, Caesarea Maritima (Strato's Tower).
  - JUDEA:** Jerusalem, Bethany, Hyrcania, En-gedi, Masada, Malatha, Beersheba, Idumea, Gaza, Raphia, Azotus (Ashdod), Jamnia, Lydda, Emmaus (Nicolopolis), Jerusalem, Hebron, Betogabris (Beth-guvrin), Ascalon (Ashkelon), Joppa, Apollonia, Caesarea Maritima (Strato's Tower).
  - PEREA:** Alexandrium, Mesad Hasidim (Oumran), Mt. Nebo, Callirhoe (Zereth-shah), King's Highway.
  - SYRIAN TERRITORY:** Mt. Hermon, Caesarea (Panias), Huleh, Tannur, Gadar.
- Major roads are shown in red, and other roads in black. The Mediterranean Sea is to the west, and the Dead Sea is to the east. The Jordan River and Yarmouk River are also shown.

PALESTINE IN THE TIME OF JESUS

- City
- City (uncertain location)
- ◉ Decapolis city
- ◊ Decapolis city (uncertain location)
- ★ Administrative capital
- ▲ Mountain peak
- Major roads
- Other roads
- First procuratorship
- Territory of Antipas
- Territory of Philip
- Syrian territory

Coponius was named the first prefect and established the administrative capital at Caesarea Maritima

The map shows the following regions and cities:

- PHOENICIA (TYRE):** Sidon, Tyre, Ptolemais (Acco).
- GALILEE:** Capernaum, Bethsaida, Jotapata, Nazareth, Tiberias, Gergesa, Hippos, Gadara, Scythopolis (Beth-shan), Pella, Amathus, Aenon, Salim, Ginae (Jenin), Mt. Tabor, Xaloth (Chesulloth), Legio (Megiddo), Sepphoris, Geba, Mt. Carmel, Dora.
- SAMARIA:** Sebaste (Samaria), Mt. Genizith, Antipatris (Aphek), Yarmouk R., Apollonia, Joppa, Lydda.
- JUDEA:** Jerusalem, Bethany, Hyrcania, Cypros, Archelais, Jericho, Mesad Hasidim (Oumran), Mt. Nebo, Callirhoe (Zereth-shah), King's Highway, Arabah, Masada, En-gedi, Hebron, Emmaus (Nicolpolis), Jamsia, Azotus (Ashdod), Ascalon (Ashkelon), Gaza, Beersheba, Malatha, Arad.
- IDUMEA:** Betogabris (Beth-guvrin).
- PEREA:** Alexandria, Ephraim (Ophrah), Coreae, Neapolis (Shechem), Mt. Ebal.
- Other locations:** Caesarea Maritima (Strato's Tower), Mt. Hermon, Mt. Sion, Mt. Nebo, Mt. Sion, Mt. Hermon, Mt. Sion, Mt. Hermon.

přímá správa Říma

⇒ *prokurátor* pod legátem **Sýrie**

- velitel *pomocných oddílů* nežidovského obyvatelstva

- představitel *soudní moci* – ukládal *trest smrti*
- pečoval i o zájmy císařské pokladny

⇒ *publikáni* – výběr daní

⇒ hlavní město – Kaisareia

⇒ náboženství – samospráva

⇒ představitelem pospolitosti – *jeruzalémský velekněz*

- jmenován římskými prokurátory

⇒ *velká rada* (sanhedrin, synhedrion)

- náboženské a rodinné právo

- patrně i právo odsuzovat k smrti – výkon
prokurátor

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* **Tiberius** (14–37 n. l.)

⇒ římský císař

⇒ jeho vláda *méně příznivá*

⇒ **Héródés Antipás**

- založeno město **Tiberias**

⇒ **Pontius Pilatus**

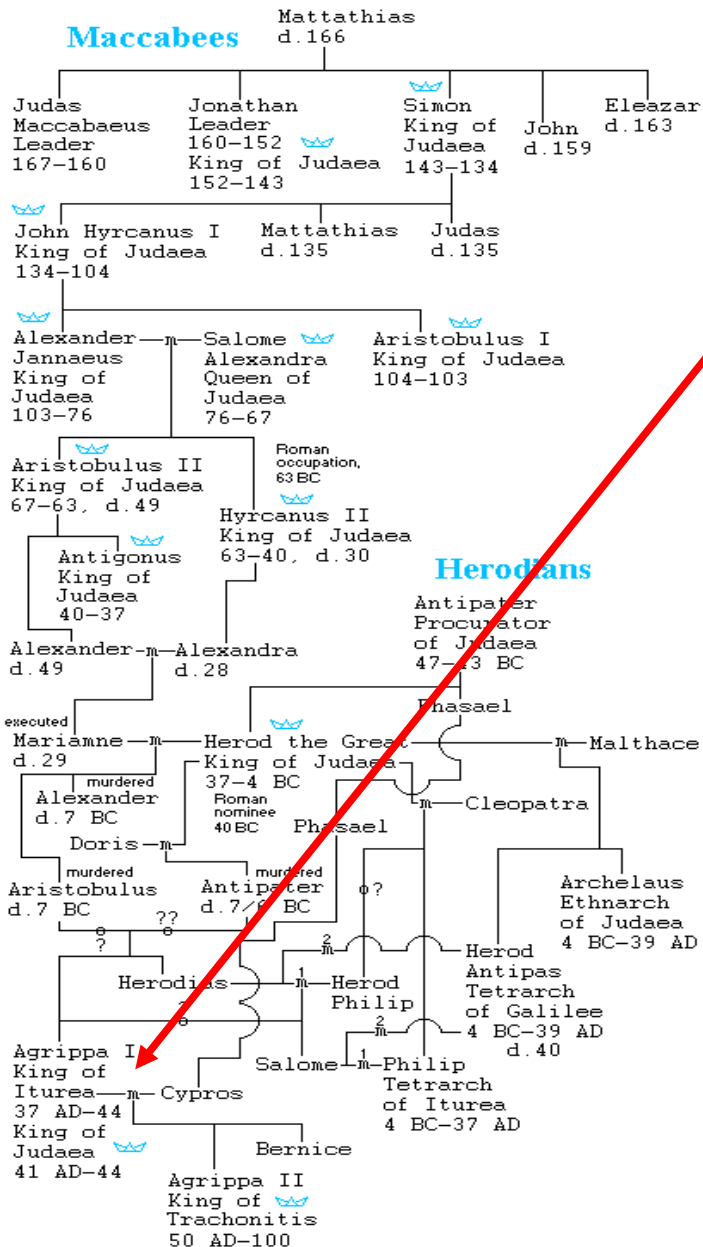
- *prokurátor* (asi 27–37)

- *konflikty*

- různá osvobozenecká hnutí

Hasmonaeans

Maccabees

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* Héródés Agrippa I. (37 (41)–44)

⇒ vychován v Římě

⇒ přátelství s **Gaiem Caligulou**

* římský císař **Gaius Caligula** (37–41)

⇒ 37 – jmenoval **Agrippu** králem

- území východně od horního toku **Jordánu**

⇒ přísné uplatňování *císařského kultu*

- konflikt v **Alexandrii** – do *synagog císařovy sochy*

- chtěl svou *sochu* do *chrámu* v **Jeruzalémě**

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

* Héródés Agrippa I. (37(41)–44)

⇒ 41 – připojena **Galilea** a J část **Zajordání**

⇒ 41 – císařem **Claudius** (41–54)
- připojena i **Judea**

⇒ těšil se *přizní* v **Římě** (konsul)

⇒ *věrným Židem*

- přízeň *farizeů*

- dal *popravit* **Ježíšova** bratra **Jakuba**

⇒ nákladné *stavby*

⇒ přesto *pod římským dozorem*

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

židovské náboženské a politické směry a autority

- ⇒ nabyly na významu *směry* z *hasmonovské doby*
- ⇒ pozdější podání jen v *tradicích farizejského směru*

Veliké shromáždění (synhedrion)

- ⇒ tradice – již za doby **Ezdrášovy**, zřejmě ale *mladší*
- ⇒ *zákonné předpisy* i jejich *výklady*

saduceové

- ⇒ zdroj informací: *farizejské polemiky*, zmínky u **Josepha Flavie**, v *Novém zákoně* i jinde
- ⇒ *dlouhý vývoj* – *konzervativní* charakter
- ⇒ název odvozen od **Sádoka** – zřejmě *první velekněz Šalomounova chrámu*
- ⇒ *doslovný výklad* Zákona
- ⇒ zámožní *kněží* a vlivní *aristokraté*

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

židovské náboženské a politické směry

farizeové („lidé oddělení“)

- ⇒ *pol. 2. stol. př. n. l.* – oddělili se od proudu *chasidů* (zbožných Židů) podporujících Makabejce
- ⇒ *v opozici* vůči *Hasmonovcům* i *saduceům*
- ⇒ přízeň širokých vrstev *obyvatelstva*
- ⇒ různé způsoby *výkladu Zákona* – zmírnění, přizpůsobení době
- ⇒ učenci obyčejně ve *dvojicích*
  - *poč. 1. stol. př. n. l.* – **Šimón ben Šetach**
  - vláda **Alexandra Jannáje**
  - *pol. 1. stol. př. n. l.* – **Šemajáh** a **Abtaljón**
  - *Héródova vláda* – **Hillel** a **Šammáj**
- ⇒ *rozdílné názory a různé školy*

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

židovské náboženské a politické směry

zélóti („horlivci“)

- ⇒ 1. stol. n. l. – vytvoření *radikální skupiny*
- ⇒ nebyli jednotným směrem – *soupeřící skupiny*
- ⇒ *mesiášství* a *apokalyptické vize*
  - naděje na příchod **Mesiáše** – promítali do *nejbližší doby*
- ⇒ *útoky* na představitele *římské správy* i na *židovské kolaboranty*

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

židovské náboženské a politické směry

esejci („jachad“)

- ⇒ vzdálili se od Chrámu i od *politického života*
- ⇒ přízeň krále **Héróda**
- ⇒ středisko na **Kumránském ostrohu** nad Mrtvým mořem
  - zničeno **Římany** v létě roku 68 n. l.
- ⇒ skupiny žijící v *úplném oddělení od světa*
- ⇒ někteří žili s *rodinami* v osadách *na okrajích měst*
- ⇒ *odpor k násilí*
  - ale naděje na brzké vítězství **Izraele** nad pohany způsobila, že se někteří účastnili *bojů* proti Římanům

ŘÍMSKÁ NADVLÁDA

židovské náboženské a politické směry

therapeuti

- ⇒ zprávy od **Filóna z Alexandrie**
- ⇒ *poustevníci* a poustevnice poblíž **Alexandrie**
- ⇒ snad některé vlivy *řecké filozofie*
  - snaha o *soužití židovství s řeckou kulturou*

křesťané

- ⇒ prvními vyznavači **Židé**
- ⇒ do *židovské války* považováni za *jednu z odnoží židovství*

KONEC